

OMÓWIENIE KSZTAŁTOWANIA SIĘ WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ MIASTA RYBNIKA NA KONIEC I PÓŁROCZA 2022 ROKU

Wieloletnia prognoza finansowa Miasta Rybnika została przygotowana według wzoru ustalonego rozporządzeniem Ministra Finansów i przyjęta Uchwałą nr 767/XLVI/2021 Rady Miasta Rybnika z 16 grudnia 2021 r. Podstawą (bazą waloryzacji) w okresie prognozy jest plan pierwotny budżetu 2022 r. W latach następnych wskaźniki waloryzacji przyjęto z wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw uaktualnionych w kwietniu br. Przyjęcie innych założeń i wskaźników makroekonomicznych od przedstawionych w wytycznych lub niespójnych z tymi założeniami wymaga przedstawienia szczegółowego uzasadnienia takiego postępowania.

Zmiany w prognozie

Zmiany WPF dokonane w I półroczu wynikały z korekt budżetu 2022 roku (dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów) i dotyczyły przede wszystkim:

1. realizowanych wieloletnich przedsięwzięć (zadania bieżące i inwestycyjne), w tym przy udziale środków unijnych,
2. wydatków majątkowych na zadania inne niż określone w pkt 1,
3. wprowadzenia do źródeł finansowania pełnej kwoty wolnych środków z roku ubiegłego (98,6 mln zł) oraz przychodów z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, a także z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków - w łącznej kwocie 32,2 mln zł,
4. zmniejszenia w budżecie 2022 roku zapotrzebowania na nowe kredyty i pożyczki do 64,2 mln zł oraz zwiększenia zapotrzebowania na nowe kredyty i pożyczki w kolejnych latach prognozy,
5. zwiększenia w budżecie 2022 roku (a także w latach kolejnych) wydatków na obsługę długu w związku ze wzrostem stóp procentowych.

W stosunku do wersji pierwotnej WPF w okresie prognozy zapotrzebowanie na nowe zadłużenie wzrosło o 59,3 mln zł, koszty obsługi długu zwiększyły się o 100,8 mln zł, a nadwyżka operacyjna wzrosła o 13,5 mln zł. W planie 2022 roku nadal pozostaje jednak deficyt operacyjny, który na koniec czerwca wynosi 26,3 mln zł. W wykonaniu wynik operacyjny ulegnie jeszcze obniżeniu o 6,9 mln zł ze względu na konieczność uregulowania oprocentowania od zwrotu nadpłat podatku od nieruchomości związanego z budowlami zlokalizowanymi w wyrobiskach górniczych. Deficyt operacyjny musi zostać zbilansowany do 2025 roku.

Kształtowanie się prognozy

Indywidualny wskaźnik zadłużenia w całym okresie prognozy mieści się w ustawowych limitach, jednak różnica między dopuszczalnym a planowanym wskaźnikiem jest niska w 2029 roku (0,35%); w pozostałych latach kształtuje się powyżej 1%. Należy mieć na uwadze fakt, że zadłużenie – w związku z planowaną realizacją programu inwestycyjnego - będzie wzrastać.

W 2017 roku Miasto zaciągnęło pierwszą transzę (80 mln zł) kredytu z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, w 2018 roku drugą (także 80 mln zł), a w 2019 roku trzecią (83 mln zł). Cały limit do wykorzystania do 2022 roku wynosi 320,4 mln zł. W kolejnych latach kwota rozchodów z tytułu spłaty tego kredytu będzie systematycznie rosła i sięgać będzie (bez odsetek) 14,7 mln zł. Założono, że wysokie obecnie stopy procentowe utrzymają się także w 2023 roku, a następnie w kolejnych latach będą się zmniejszać, co zostało uwzględnione w prognozie.

Z uwagi na wprowadzenie do budżetu wolnych środków z roku ubiegłego oraz przychodów z niewykorzystanych środków wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu, zmniejszono w bieżącym roku zapotrzebowanie na nowe kredyty i pożyczki do 64,2 mln zł, które było początkowo planowane w kwocie 128,5 mln zł. W planie przychodów pozostaje także ostatnia transza kredytu z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (77,4 mln), którą planuje się zaciągnąć w drugiej połowie br.

Przyjmowane założenia i kształtowanie się prognozy od lat pozostają niezmiennie, co jest warunkiem stabilności finansowej i zrównoważonego rozwoju, jednak odkładana od lat reforma finansowania samorządów i centralizacja poprzez środki rządowe (dotacje, subwencje) powoduje, że planowanie, nawet w perspektywie kilkuletniej, jest bardzo utrudnione.

Decydujący wpływ na kształtowanie się wieloletniej prognozy finansowej mają nie tylko skutki gospodarcze pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, ale obecnie przede wszystkim sytuacja gospodarcza kraju i budżetu państwa oraz kierunki rozwoju, w tym założenia programu „Polski Ład”. Skutki dla JST oraz ubytki w dochodach z tym związane są obecnie trudne do dokładnego oszacowania, ale z całą pewnością będą dla Miasta Rybnika bardzo znaczące. Według oceny skutków regulacji wprowadzone ulgi ustawowe w podatku dochodowym już obniżyły bazę dochodów bieżących o 27,9 mln zł, a założenia do Polskiego Ładu mogą je obniżyć o dalsze 57,8 mln zł. Ewentualna częściowa rekompensata ubytków środkami subwencji rozwojowej nie zrównoważy prawdopodobnie tychże ubytków. Ponadto przekazywanie dodatkowych środków (rekompensaty) z budżetu państwa odbywa się bez konsultacji z samorządem terytorialnym i na zasadach (w terminach) uniemożliwiających realne planowanie wieloletnie.

W kwietniu br. agencja Fitch Ratings utrzymała na liście obserwacyjnej ze wskazaniem negatywnym międzynarodowe długoterminowe ratingi Miasta Rybnika dla zadłużenia w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie „BBB+” oraz długoterminowy rating krajowy Rybnika na poziomie „AA+(pol)”. Poziom ratingu warunkuje zdolność wywiązania się Miasta z umowy finansowej zawartej z EBI, ponieważ – ze względu na wprowadzone przepisy krajowe – Miasto może nie spełnić wskaźników zapisanych w ww. umowie. Martwi to, że Miasto ma coraz mniejszy wpływ na własną politykę finansową, a instytucje finansowe są w coraz większym stopniu zmuszone oceniać perspektywy rozwoju samorządów poprzez politykę władz centralnych.